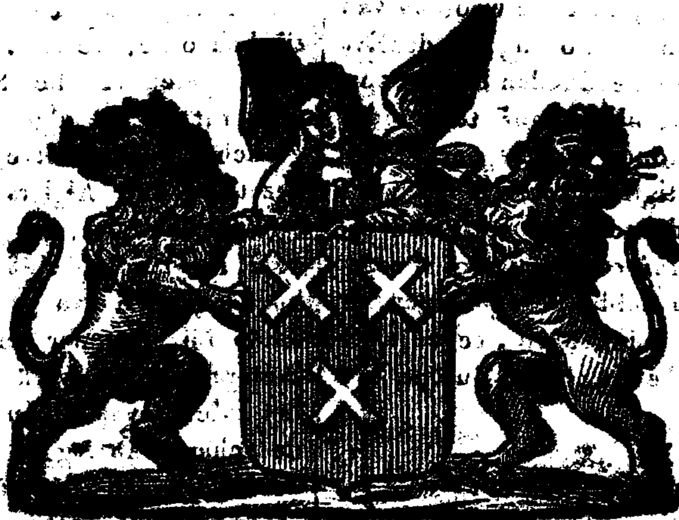
No. 37. 1832.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag en Maandag den 12 en 13 Februarij.

De BREDASCHE COURANT verschijnt geregeld zes malen per week en is door het geheele Koningrijk, tegen f 6 het kwartaal, franco per post verkrijgbaar. Alle inzendingen van bijdragen (die van belangrijken inhoud zullen steeds met dankbaarheid ontvangen worden) geschieden franco aan de uitgevers BROESE & COMP. Alle Advertentien, op zegel gesteld, worden geplaatst tegen 10 cents per regel.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 11den Februarij.

Uit 's Hage wordt ons het volgende gemeld:

Op voordragt van Z. Exc. den heere minister van binnenlandsche zaken is door Z. M. een allergunstigst besluit genomen, omtrent de bij dat departement, bij gelegenheid der laatste organisatie, uitgevallen ambtenaren en geëmploijeerden, die vrijwillig uitgetrokken zijn. Dit besluit bepaalt niet alleen, dat, ofschoon uitgevallen, zij het ¾ gedeelte hunner voorheen genoten bezoldiging zullen blijven genieten, zoo lang zij in de gelederen onzer armee blijven dienen, maar ook; dat zij, bij terugkeer, dadelijk weder geplaatst behooren te worden. — Bij de departementen van finantien en ontvangsten zijn de pensioenen der uitgevallen ambtenaren bepaald geworden; bij de overige ministerien ziet men hetzelfde ieder dag te gemoet. — Alle ambtenaren, welke sedert eenigen tijd bij het ministerie van binnenlandsche zaken uit het leger met groot verlof teruggekomen waren, om in de onderscheidene bureaux werkzaam te wezen, zijn voor een gedeelte reeds weder derwaarts vertrokken, terwijl de overigen met 1°. Maart bij de armee terug zullen zijn.

— Men meent te weten, dat Zijne Majesteit aan zijnen gezant bij de Duitsche Bondsvergadering heeft doen gelasten aan dezelve te kennen te geven, dat Zijne Majesteit de vier-en-twintig artikelen niet heeft aangenomen, en, zonder de goedkeuring van de Bondsvergadering en van de agnaten van het Huis van Nassau, niet zal toestemmen in den afstand en in de verruiling van eenig gedeelte van het groothertogdom van Luxemburg, dan tegen eene volkomene territoriale schadevergoeding.

— Te Neuchatel is den 27sten Januarij de volgende bekendmaking van den generaal-majoor *von Pfuel* verschenen:

» Aangezien de rust van het vorstendom, zoowel in- als uitwendig, niet meer schijnt bedreigd te worden, zoo verklaar ik de verordening, waarbij hetzelve in staat van oorlog gesteld was, voor opgeheven, waarbij ik mij echter voorbehoude, elke plaats of gemeente, waar de openbare rust op nieuw mogt verstoord worden, weder in staat van oorlog te stellen.

» Voorts verklaar ik, dat alle buitengewone maatregelen, die in de jongste omstandigheden genomen zijn, geene nadeelige gevolgen voor de regten en vrijheden van de ingezetenen des Staats zullen hebben.

De Koninklijke Kommissaris, v. PFUEL."

Bij eene andere verordening van denzelfden dag heeft genoemden generaal aan alle gemeenten geboden, om op haar grondgebied volstrekt geene personen te dulden, die uit het vorstendom verbannen zijn geworden, en verklaard, dat hij elke ongehoorzaamheid aan dit bevel als eene daad van oproer beschouwen, en daardoor tot het nemen van nieuwe buitengewone magtregelen tegen die gemeente genoodzaakt zoude worden. Alleen aan zoodanige verbannenen, door wier overhaast vertrek hunne huisgezinnen zouden lijden, mogt eenig uitstel verleend worden.

Tegen den 30sten Januarij was het wetgevend ligchaam van Neuchatel bijeen geroepen, naar men dacht om over de afscheiding des Vorstendoms van Zwitserland te beraadslagen.

— Volgens het jongst uitgegeven bulletin, omtrent den toestand der cholera in Engeland, bedroeg het aantal, door deze ziekte in Engeland en Schotland nieuwelijks aangetaste personen, den 2den Februarij, 58, dat der overledenen 13, en dat der lijders 302. Het geheel bedrag der personen, sedert de uitbarsting der cholera door dezelve aangetast, bedroeg 3,488 en dat der overledenen 1,091.

De Koning van Engeland heeft een algemeenen vastedag uitgeschreven tegen den 21sten Maart aanstaande, ten einde de genade des Allerhoogsten over zijn rijk af te smeeken en voornamelijk het afwenden der besmettelijke ziekte af te bidden, waarmede verscheiden oorden daarvan zijn bezocht geworden.

BELGIE.

BRUSSEL, den 10den Februarij.

De feesten aan het hof en bij de ministers wisselen elkander af; voor een paar dagen gaf de minister van oorlog een luisterrijk bal, waar meest al de generaals, die hier zijn, en de hoofden van administratien tegenwoordig waren. Den volgenden dag gaf de gouverneur der provincie een bal. Gisteren werd er een dergelijk feest ten hove gevierd. Alle onze openbare ambtenaren en nieuwe groote heeren dansen als in vorige dagen; slechts het volk volhardt in zijne droefgeestigheid, dewijl het zijn geluk niet gevoelt.

— De generaal *Billard* is van hier naar Parijs vertrokken.

— In een onzer bladen leest men: » Onze heeren representanten hebben zich met de kerkelijke goederen bezig gehouden. De vergadering was voltallig en de beraadslagingen zeer levendig. De kerk heeft ook in dit oogenblik zulke groote behoeften! Men hoopt dat in het volgend jaar, wanneer de heeren overigens tijd hebben, zij zich ook met onze wollen- en katoenen fabrieken zullen bezig houden.

— De zaak van den heer *Steven*, die heden voor het hoog militair geregtshof te Brussel moest dienen, is tot aanstaande dingsdag, den 14den dezer, uitgesteld.

ANTWERPEN, den 9den Februarij.

Gisteren op den middag hebben er eenige wanorden en bewegingen onder de werklieden plaats gehad, die aan de vestingwerken arbeiden; de reden was, dat zij met aandrang de betaling vorderden van dagloonen die hun nog sedert de maand October jl. toekwamen. Men verbreidt, dat zij door eenige lieden daartoe aangezet en sommige derzelver in handen der justitie geraakt zijn.

— Ons *Journal*, melding makende van eene notitie door het Gentsch dagblad *le Catholique* medegedeeld, omtrent de metallique geschiedenis onzer revolutie, zegt deswege: » Het was klaar, dat dit stuk van hen moest komen, die medailles hebben doen vervaardigen op die kinderachtige en zotte geschiedenis, waarin de heer *Vilain XIIII* allereerst op den voorgrond staat. De baron *de Stassart* moet zich schamen van zijne beeldtenis in brons afgegoten zien, omdat men hem een pensioen ontnomen had, op hetwelk hij weet, dat hij geene aanspraak had, dat hem als gunst gegeven en constitutioneel ontnomen was. Men heeft ook eene medaille gemaakt, ter gedachtenis van den nacht van 30 augustus 1830, eenen nacht van brandstichting en verwoesting, in welken, zegt de schrijver der notitie, den moed der Belgen aangevuurd werd en waarin het volk zich rondom een brandend hotel schaarde, om genot van den brand te hebben, welker vruchten de stad Brussel het best waarderen kan!

» Het is, vervolgt het *Journal d'Anvers*, jammer, dat de *Catholique* ons den naam eeniger helden dezes rampspoedigen nachts niet gemeld heeft. Ongelukkig heeft hij uit zedigheid de zijnen niet willen noemen, of welligt heeft hij gevreesd, dat niemand die schrikkelijke eer zou willen aannemen. De schrijver zal voorzeker ook spreken van eene medaille op den artillerist met het houten been, eene der honderd bedriegerijen, waarmede [illegible] Belgische natie misleid heeft.

» Niemand ter wereld, dan de *Catholique*, heeft [illegible] heid dergelijke gebeurtenissen te verheffen. De *Courrier de la Meuse* is veel bescheidener, en wacht zich wel van de [illegible] meer te gewagen, nu hij verkregen heeft wat zijne partij [illegible]

— Men ziet hier met veel verlangen de mededeeling te gemoet, die de heer *de Meulenaere* heden in de kamer der [illegible] beloofd heeft te doen, omtrent de resultaten die de [illegible] van het tractaat van 15 november, door Frankrijk en Engeland ten gevolge moeten hebben. Het is intusschen [illegible] ministerie niet dan morele opmerkingen en overwegingen [illegible] midden kan brengen, om er gevolgen uit te trekken; ten voordeele

eener nabijzijnde algemeene ratificatie. De heer *de Meulenaere* kan zijne redenen ook nog eenig gewigt bijzetten, met die woorden van lord *Palmerston* in het huis der gemeenten gesproken, dat dezelve de ratificatie der drie achterlijk gebleven mogendheden binnen kort wachte. Hij kan, eindelijk, van onzen ambassadeur te Londen eenige verzekeringen, op deze beloften gegrond, ontvangen hebben.

» Onze hoop op eene aanstaande bekrachtiging, merkt hierbij een onzer dagbladen aan, berust meer bijzonder op de zekerheid dat lord *Palmerston* en de generaal *Sebastiani* een eenigzins hoogere, toon ten opzigte der Noordsche hoven hebben aangenomen, en verder op het belang, dat deze laatste er bij hebben, eenen algemeenen oorlog te vermijden, die de omkeering van Europa kon na zich slepen.”

FRANKRIJK.

PARIJS, den 8sten Februarij.

De overgelegde rekening van de operatien der fransche bank, gedurende het jaar 1831, geeft maar al te duidelijke blijken van de kwijning die er in den handel plaats grijpt. Het moge den baron *Louis* en den hertog *de Gaetes* vergund zijn, zich te beroemen, van in de geldkisten der bank meer dan 266 millioenen opgehoopt te zien, terwijl zij slechts voor 229 millioenen bankbilletten in omloop heeft. Maar wanneer wij letten op de schrikbarende vermindering van het aantal handel-effecten in de portefeuille der bank, wanneer wij zien dat zij voor slechts 25,600,000 fr. aan dergelijke waarde op het einde van december heeft, terwijl zij 37 millioenen op den 1 julij en 75 millioenen op den 1sten januarij van hetzelfde jaar er van had; wanneer wij opmerken, dat de beweging harer kas met de verwisseling van billetten, specien en mandaten, in 1831, drie milliards minder dan in 1830 geweest is, dan kunnen wij, zegt een onzer dagbladen, het ministerie geen geluk wenschen met eenen vrede, die den handel geen meerder vertrouwen inboezemt, dan hij tijdens de vreemde invallen van 1814 en 1815 had; want, gelijk een der heeren censors van de bank het gezegd heeft, sedert vijftien jaren was de portefeuille der handel-effecten tot zulk eene laagte niet gedaald.

Levert de bank, ten aanzien harer operatien in het verleden jaar, zulk een' ongunstigen opslag op, een vergelijkend overzigt van vier budgetten voor ons land, sedert het begin dezer eeuw, geeft eene niet minder ongunstige en zeer opmerkelijke uitkomst:

In het jaar II (1801), onder de constitutie van het jaar 8, eene republiek met drie consuls en 115 departementen, beliep het geheel budget 501,500,000 fr. (dat van oorlog bedroeg toen (295,000,000).

In het jaar 1811, onder het fransch keizerrijk met 130 departementen, beliep het budget 960,000,000 fr. (dat van oorlog 460,000,000).

In 1813, bij de restauratie, onder *Lodewijk XVIII* en het charter, met 86 departementen, bedroeg het budget eene som van 895,170,000 fr. (oorlog 172,000,000).

In 1831, onder *Lodewijk Philips*, met het in 1830 herziene charter van 1814 en 86 departementen, bedraagt het geheel budget 1,233,000,000 fr. (het budget van oorlog 373,120,000).

Ziedaar, roept een onzer dagbladen, na deze mededeeling, uit, ziedaar een bewijs in cijfers. Nu moge het volk zelf vergelijken en oordeelen.

— Eene nieuwe zamenzwering, alhoewel van geen staatkundigen aard, is eergisteren, bij de barrière van Fontainebleau ontdekt geworden. Het betrof namelijk eene zamenzwering tegen de douanen: een lange onderaardsche gang, aanvang nemende in een huis buiten de barriere, geleidende naar eene woning binnen dezelve gelegen, en strekte, reeds reeds vele jaren, om allerhande belaste waren, als wijn, brandewijn, olie en dergelijke kosteloos binnen Parijs te voeren. De antitenaren van het octrooi hebben heden, na veel en lang onderzoek in onderscheiden huizen, eindelijk den bewusten gang uitgevonden, alsmede het magazijn, dat aan desselfs einde tot entrepôt in de stad strekte; een groot aantal waren heeft men in beslag genomen; gemelde gang was groot genoeg, om overeind er door te kunnen gaan.

— De policie in deze hoofdstad, druk werkzaam met het ontdekken van zamenzweringen en arrestatien, geeft aan de dieven schoone gelegenheid hun handwerk met vrucht door te zetten. Onlangs zijn eenige dieven, in een huis dat in de straat Richelieu [illegible] ingebroken en hebben uit eene secretaire voor eene waarde van [illegible] fr. aan diamanten gestolen. De policie is hen nog op het spoor.

— Een brief van Genua brengt de volgende tijdingen aan, die in den tegenwoordigen staat van zaken in Italie, van eenen aard zijn, om de oplettendheid te vestigen:

» Het Piemonteesch gouvernement zou, luidt het in dien brief, aan den onderkoning van Sardinie bevel gezonden hebben, om onmiddellijk al de miliciens van het eiland onder de wapenen te brengen; hun geheel aantal werd op 9000 man kavallerie en 17,000 man infanterie geschat. Een kolonel der artillerie was vertrokken om de onderscheiden vestingwerken in oogenschouw te nemen, voornamelijk de kust-batterijen, welker bewapening verre is van hetgeen zij behoorden te zijn. Men weet niet waaraan deze buitengewone maatregelen van het Sardisch gouvernement toe te schrijven, want er wordt in het algemeen geen geloof geslagen aan het verspreid gerucht, dat hetzelve aan het engelsch kabinet vertoogen over de bezetting van Algiers door de Franschen zou hebben gedaan.

« De toestand van den nievwen souverein is moeijelijk. Hij kan deze magt onmogelijk langer dan naauwelijks zes maanden in dienst houden; hij ontvangt geene subsidien van Oostenrijk, wiens vriendschap hij bijzonder aanzoekt. Men weet, met welk eenen ijver Oostenrijk altijd werk heeft gemaakt van het bondgenootschap met het kabinet van Turin, welks leger bestendig een groot gewigt in de schaal kan leggen, vooral, wanneer men de voordeelen bedenkt, welke de geographische ligging van Piemont aanbiedt. Maar het is te vermoeden, dat, wanneer *Karel Albert* de Piemontezen opriep, om de belangen van Oostenrijk voor te staan, zij meer geneigd zouden zijn, die van Frankrijk dan die van Oostenrijk te begunstigen.”

(*Particuliere Correspondentie.*)

Twee belangrijke nieuwstijdingen zijn hier genoegzaam gelijktijdig aangekomen; de hernieuwde bezetting der pausselijke staten door de Oostenrijksche krijgsmagt, was reeds zoo lang te voren en daar het scheen opzettelijk aangekondigd, dat dezelve weinig of geene verwondering heeft gebaard; men houdt het er dan ook algemeen voor, dat deze maatregel niet dan met algemeen goedvinden van de groote mogendheden, en bepaaldelijk ook van dit rijk is ten uitvoer gebragt, en dat dezelve alzoo tot geene ernstige zwarigheden aanleiding zal geven. Indien het al waar is, hetgeen trouwens nog op geene officieële wijze is bekend geworden, dat er van Toulon twee of drie regemenen tot de bezetting van Ancona zijn ingescheept, dan loopt het toch in het oog, dat deze magt te gering is, om, hetzij in het belang van den Heiligen Vader ernstig mede te werken, hetzij aan de Oostenrijkers, indien deze te ver mogten gaan, weerstand te bieden, en moet dus die bezetting als eene enkele demonstratie beschouwd worden, welke hoogstens geschikt is, om zich tegen de aanvallen der oppositie op dit punt te verdedigen. De uitwisseling daarentegen der ratificatien van het tractaat met Belgie, heeft meer opzien verwekt; men had niet verwacht, dat Frankrijk en Engeland dezen stap zouden doen, en ook thans komt het velen onbegrijpelijk voor met welk doel zulks is geschied. Aan eene gedwongene uitvoering van het tractaat zal vooreerst wel niet te denken zijn; het belang van beide rijken en nog dat meer van de tegenwoordige ministerien is zoo zeer aan het behoud des vredes verbonden, dat men zich wel zal wachten, denzelven voor een secundair belang te breken.

Degeen die de zaken uit een hooger standpunt beschouwen, meenen daarenboven, dat het bestuur van dit Rijk, zich meer schijnbaar dan werkelijk de belangen der Belgen aantrekt; voorzeker strijdt dit tegen de taal, welke in de wetgevende kamers en bij alle openbare gelegenheden gevoerd werd, doch men moet daarbij in aanmerking nemen, dat het ministerie zich eenmaal in beweging gesteld heeft, om aan al de vooroordeelen der natie toe te geven en met dezelve in te stemmen; zoo lang dan nu de Belgische zaak als de zaak der vrijheid werd beschouwd, was men genoodzaakt om met veel ophef de verleende bescherming aan den dag te brengen. — Thans is deze noodzakelijkheid minder dringend geworden, het is niet alleen de veldtogt van augustus, maar meer de ellendige staat van verduistering waarin Belgie zulke groote vorderingen maakt, welke hier aan alle weldenkenden, die ter goeder trouw zijn, de oogen heeft geopend, zelfs de hevigste oppositie, en dit kunt gij in de beraadslaging der kamer van afgevaardigden opmerken, durft zich naauwelijks ten voordeele eener natie uitlaten, welke in minder dan twee jaren zoo diep gezonken schijnt. De oorzaken dan, die ons ministerie tot de ratificatie hebben overgehaald, moeten elders gezocht worden, en indien ik ook ten deze de meer doorzigtigen gelooven mag, dan zal men dezelve alleen in den inwendigen toestand van het Groot-Brittannische rijk en in de gedwongene overeenstemming der beide ministerien vinden. Die overeenstemming is van de zijde van Frankrijk gedwongen, omdat zoodra het ministerie van Engeland mogt komen te vallen, de algemeene oorlog tegen dit rijk meer dan waarschijnlijk zoude zijn; dat ministerie dan moest gehandhaafd worden, hetzelve is zoo door inwendige onlusten, als door de kwestie der hervorming, in eenen hagchelijken toestand geplaatst; er is niet meer dan eene enkele nederlaag in het parlement noodig, om deszelfs voortdurend bestaan onmogelijk te maken, en deze nederlaag was gewis, wanneer men niet spoedig na de bijeenkomst der kamers, het Belgisch traktaat als eene gedane zaak konde ter tafel brengen; het belagchelijke eener mislukte pa-

[illegible] had zich dan bij den algemeenen weerzin gevoegd, waarmede [illegible] Engelsche natie, dit traktaat en meer nog het gehouden gedrag jegens haren ouden bondgenoot heeft aangezien. Zoo zoude dan deze geheele ratificatie niet meer dan eene inwendige ministeriele maatregel zijn.

(De fondsen der beurs van heden (8) zijn bij ons niet ontvangen; zie die van gisteren in ons vorig nommer.)

DUITSCHLAND.

AUGSBURG, den 5den Februarij.

Onze *Allgemeine Zeitung* bevat het uittreksel uit een artikel van den *Ottomannischen Moniteur*, ten doel hebbende, om het gevoelen, hetwelk wegens de belangen der Porte, opzigtelijk eenen mogelijken vredebreuk tusschen dezelve en *Mehemed-Ali*, in Europa heerscht, eenigzins te regt te wijzen. Allereerst wordt in dat artikel wederlegd het gevoelen, als of het Ottomannische rijk een kolossus ware, welks bestanddeelen, zonder zamenhang en elkander bijna vreemd, een gemeenschappelijk centraal punt derven en daarentegen verzekerd, dat gezegd Rijk de krachtigste hoofdstoffen van duurzaamheid in zich bevat, en wordt vervolgens de godsdienst aangewezen als den band, waardoor de Sultan als het hoogste geestelijk opperhoofd, alle gedeelten zijns Rijks aan elkander snoert. In dien zin vervolgt het artikel aldus: » De ban, door den Sultan uitgesproken, is een vreesselijk wapen, dat nooit iemand zijner onderdanen, hoe magtig ook, ooit heeft kunnen trotseren, zonder vroeg of laat door hetzelve vernietigd te worden. De oproerige pachas van Bagdad en van Trebisonde, en de anders zoo beroemde *Ali Tebelen*, pacha van Janina, zijn veeleer door de magt der Godsdienst gevallen dan door die van het zwaard. Tot verraders van de godsdienst verklaard zijnde, ontvingen zij den dood, zonder dat iemand hunner dienaren of vrienden hun durfde verdedigen. Indien *Mehemed-Ali* zich aan het lot eener insurrectie toebetrouwt, geeft hij zijn geluk, zijnen roem, ja zijn geheel bestaan der winden ten prijs. Een papier, ééne eenige proclamatie, waarbij hem de oorlog verklaard wordt, zal hem zekerder en sneller dan gansche legerscharen, tot zijnen val brengen en zijne volken zelve, welke hij het voorbeeld van trouwloosheid zou gegeven hebben, zullen tegen hem de wapenen opvatten, om hunnen opperheer en den wil des Islams te wreken.

LETTERKUNDIGE BERIGT.

Het zeeregt, van vroegeren en lateren tijd, door (nu wijlen) *N. OLIVIER, in leven ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Justitie enz.* Te 's Gravenhage bij G. VERVLOET, 1831, in 8°. groot 419 bladz.; de prijs is *f*

Voor zoor verre ons bekend is, heeft vroeger geen Nederlandsch schrijver het onderwerp, in het bovenaangekondigd werk ontwikkeld, behandeld gehad, ten minste niet in zijnen ganschen omvang. Hierdoor werd ook de keuze van wijlen den heer *Olivier* op deze stoffen zoo hoogst belangrijk voor ons, als handeldrijvende natie, gevestigd.

Dit voortreffelijk werk is in zeven hoofdstukken verdeeld, waarvan het 1ste: *van de zee, de zee- of scheepvaart en de visscherij in tijd van vrede*; het 2de: *van den staat van oorlog ten opzigte der zee- of scheepvaart*; het 3de: *van de bestrijders der vrijheid van de zee en inbreuken op die vrijheid*; het 4de: *van den voormaligen staat der wetgeving*; het 5de: *van den lateren en aanstaanden staat van wetgeving*; het 6de: *van het strandregt* en, eindelijk het 7de: *van de zeerooverij en andere misdaden ter zee* handelt.

Ten einde de belangrijkheid van dit nagelaten werk naar waarde te kunnen schatten, laten wij hier het oordeel van een zeer bevoegd regter, namelijk dat van den heer *C. Asser*, over hetzelve uitgesproken, volgen; dezelve maakt de laatste zinsnede uit van een voorwoord, door genoemden verdienstvollen geleerden, voor dit werk geplaatst;

» Het is te bejammeren dat de heer *Olivier*, door eenen vroegtijdigen » dood aan de maatschappij ontrukt, den roem niet heeft ingeoogst, waarop » dat voortreffelijk klassiek werk hem had kunnen doen rekenen, en de » bloedverwanten van den overledenen zullen derhalve aan de nagedachtenis van den waardigen schrijver geene betere hulde kunnen bewijzen, » dan door de uitgave zijner verhandeling te bespoedigen."

Voor het overige prijst dit werk zich door eene keurige typographische uitvoering zeer voordeelig aan.

WETENSCHAPPELIJK BERIGT.

In eene der laatst gehoudene vergaderingen van de koninklijke maatschappij voor aardrijkskunde, te *Londen*, heeft men een brief voorgelezen van den heer *Alexander Loudon*, betreffende eenen, door hem gedanen togt naar een klein dal, gelegen op het eiland *Java* en merkwaardig door de doodende eigenschap, welke de, van hetzelve uitwasemende, dampen op alle levende schepselen, uitoefenen. Deze bijzondere plaats, welke in de landtaal *guepo-upas* of *vergifti ge-dal* genoemd, wordt, is gelegen op drie mijlen (engelsche) van *Bathur*. Het was den 4den Julij ll. dat de heer *Loudon* zich op reis begaf om dit dal te bezoeken. Een [illegible] in een der nabij gelegen bergen gevorind, liet, door zich aan de takken der boomen welke de afhelling van dien berg omzoomden, vast te houden, toe, om de genoemde vallei, zonder gevaar, tot op eene halve mijl afstands, te naderen. Van dit standpunt konden onze reizigers, steeds brandende sigaren, als behoedmiddel, in den mond houdende, den bodem der vallei, welke een halve mijl in ovalen omtrek en 40 à 50 voeten diepte had, zeer goed overzien. De grond was effen, met steenen bezaaid, en geheel dor, zonder kenteekenen van groeijing uit het plantenrijk. Slechts hier en daar lag men eenige geraamten van menschen, zijnde deze waarschijnlijk de overblijfselen van rebellen, die in den laatstgevoerden oorlog zich door de vlugt hadden zoeken te redden, niet wetende welk lot hun te wachten stond, als ook van onderscheiden viervoetige gedierten, op den grond verspreid. Onze reizigers, welke twee honden en twee kippen, tot proefneming hadden medegenomen, begonnen; met één dezer honden, aan een stuk *bambous* gebonden, neder te laten; na verloop van 14 seconden kon hij zich niet meer op de beenen houden, viel neder en gaf, na 18 minuten tijd, geen het minste teeken van leven meer. De tweede hond, werd daarop neder gelaten; bij het lijk van zijnen voorganger gekomen, bleef hij eerst onbeweeglijk staan, doch stortte twee seconden daarna, neder, en stierf, na 7 minuten verblijfs, zonder de minste kramptrekkingen of doodstuipen te doen blijken. De uitwerkselen van dit natuurverschijnsel zijn gelijk aan die, welke men in de zoogenaamde *honden-grot* bij *Napels* heeft waargenomen. Men heeft echter in de vallei *Guepo-upas* eenen bewegenden luchtstroom opgemerkt, terwijl men in de *honden-grot* zich, zonder gevaar van te stikken, regt op, kan houden, dewijl de zich daarin bevindende stiklucht, uit hoofde van derzelver zwaarte, zich niet hooger dan twee of drie voet van den grond opheft.

DE KLEUR EN HET LICHT.

Een Fabel.

Wat is mijn wezen, schijn of waarheid?
(Vraagde eens de kleur aan 't Zonnelicht;)
'k Word naauwlijks zigtbaar of ik zwicht
Bij 't zwijmen van uw stralenklaarheid,
En als mij vaak mijn schoonte (1) vliet
Ontware ik straks mijn nietigheid,
Tot dat me, op nieuw uw lichtpenseelen
Weêr gloed en leven mededeelen.
Meld, Hemellicht! o meld het mij
Wat is mijn naam, en wie zijt Gij?

Kleur is uw naam: van mij geboren,
(Was 't antwoord van het Zonnelicht.)
Zijt ge alles aan mijn glans verpligt,
En gaat ge buiten mij verloren.
Zoolang gij naar mijn invloed smacht,
Ontvangt ge kracht uit mijne kracht,
Zal ik gedurig u bestralen
En hemelluister op u dalen;
Maar wacht u steeds voor hovaardij,
En weet: niets zijt ge zonder mij.

» En Gij, o Licht! wat is uw wezen?"
Dat blijve u steeds: „Geheimenis!"
Al 't geen van mij vermeenbaar is
Moogt ge in mijn zuivre stralen lezen!
En zelfs die heldre stralenglans
Ontdekt u nooit mijn wezen gansch,
Al wrocht ik duizend schepslenscharen
In weêrschijn van mijn Aangezigt,
Nooit zouden ze u mij zelf verklaren;
Want kleuren zijn ze, en Ik ben Licht.

1830. *Briefe das Studium der Theologie betreffend XXVI. ter. Br.*

(1) BILDERDIJK, Mengel. I D. bl. 87. kl. 8°.

Het art. in den *Noord-Brabander* van 7 Februarij ll. tegen het onze *over het kenmerk van 't Liberalismus*, is zulk een, als verstandigen gewoon zijn met stilzwijgen te beantwoorden. De steller toont, dat hij, bij de vrij algemeen bestaande vooroordeelen, eene groote mate van partijdigheid, bitterheid en onverdraagzaamheid voegt.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

VRIJDAG, 10 *Februarij* 1832.

		gehl.
NEDERLANDEN, Werkelijke schuld, 2½ pct.	*f* 39¼ à 39[illegible]	39[illegible]
Uitgestelde schuld.	[illegible]	[illegible]
Kansbiljetten.	15 à 15½	15 3/16
Amortisatie Syndicaat, 4½ pct.	66¾ à 67¼	67
Idem idem, 3½ pct.	52¾ à 53¼	53⅛
Oorlogs-lasten 1830, à 5 pct.	80 à 80½	80¼
Vrijw. geldl. 1831, à 6 pct.	91 à 91[illegible]	91⅜
Schatkist-biljetten, 6 pct.	95½ à 96¼	95⅞
Handel-Maatschappij, 4½ pct.	— à —	—
FRANKRIJK, inschr. op 't Grootb. 3 pct.	65[illegible] à 66[illegible]	[illegible]
RUSLAND, Bij *Hope en Comp.*, 5 pct.	[illegible] à [illegible]	88¼
Bij dezelfde 1828, 5 pct.	89[illegible] à 89[illegible]	89[illegible]
SPANJE, Certific. Amst., 5 pct.	46[illegible] à 47[illegible]	47
Dezelfde 3 pct.	29½ à 30	30
Uitgestelde schuld.	6[illegible] à 6[illegible]	6[illegible]

* * Heden overleed ons eenig ZOONTJE, ANDRIES LAUWRENS WILLEM, in den ouderdom van tien weken.

Breda, den 9. Februarij 1832.

D. E. HAAS, 1ste Lt. Adjud.
S. P. AKERSLOOT van HOUTEN.

Voor het Rijk.

AMORTISATIE SYNDICAAT.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN, WEGEN, VAARTEN, enz.

De Agent van 's Domein te *Breda*, zal op Donderdag den 23. Februarij 1832, 's morgens om 10 ure, ten huize en herberge van A. VAN GROENENDAAL aan den Steenweg op den *Haansberg* onder *Gilze*, ten overstaan van den Heer Burgemeester van *Gilze* en *Rijen*, publiek verkoopen:

21 Kavelen SCHAARHOUT in de *Rijensche Bosschen*.
16 Kavelen EIKENBOOMEN aldaar.
6 Kavelen MASTENBOONSTAKEN en DUNZEL op *Tiggelrijk*, aan de *Enschedsche Straat* aldaar.
1 Kavel SCHAARHOUT op de Hoeve van *Hoolten*.
14 Kavelen EIKENBOOMEN aldaar. En
11 Kavelen MASTESPARREN, DUNZEL en BRANDHOUT, in het *Mastbosch* te *Hoolten*.

De konditien van verkooping liggen ter lezing ten kantore van den Agent, Zijnde bij den Domeinalen Plantadjeinwacker A. H. VAN OPSTALL te *Ginneken*, en den Boschwachter J. J. VAN DER WEE te *Dongen*, nadere informatien te bekomen.

Breda, den 7den Februarij 1832.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

Voor het Rijk.

AMORTISATIE SYNDICAAT.

VERPACHTING VAN TOLLEN.

De Agent van 's Domein te *Breda*, zal op Zaturdag den 3den Maart 1832, 's morgens om 10 ure, ten Stadhuize van *Breda*, in tegenwoordigheid van den Heer Inspecteur der Domeinen in het eerste Ressort, en ten overstaan van den Heer Burgemeester der Stad *Breda* publiek, voor den tijd van 1, 2 of 3 jaren, Verpachten:

De ONTVANGST der TOLGELDEN aan de Barrières op de Groote Wegen der 1ste Klasse, no. 3, 7 en 8, in het Agentschap *Breda*, en zulks eerst afzonderlijk, en daarna voor iederen Weg in massa.

De konditien van verpachting (dezelve waarop de verpachting in 1831 heeft plaats gehad) liggen ter lezing ten kantore van den Administrateur der Domeinen in het 1ste Ressort te *Arnhem*, en van den Agent te *Breda*, alwaar, benevens bij den Opziener J. LUGTEN te *Terheiden*, nadere informatien te bekomen zijn.

Breda, den 7den Februarij 1832.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

---

* * Die eenige pretentie hebben, of verschuldigd zijn aan de Nalatenschap van wijlen JACOBA VAN ROOSENDAAL, Particulier, laatst gewoond hebbende in de Eindstraat te *Breda*, en aldaar op den 10den December 1831 overleden, gelieven zich vóór of op den 21sten Maart eerstkomende aan te melden bij H. A. SCHELLEKENS, in de Vischmarktstraat te *Breda*, zullende na gezegde tijdstelling geene pretentien meer worden aangenomen.

---

* * PUBLIEKE VERKOOPING te *Oudenbosch*, door den Notaris J. J. VAN BREDA, voor den Heer G. DEKKERS, op Donderdag den 16den Februarij 1832, des voormiddags om 10 uren, van circa *veertien duizend* halve ned. ponden nieuwe taaije en brosse SPIJKERS en eene partij BOUTEN; — Alles in soorten en in koopen.

STOOMPAKKETVAART tusschen **ROTTERDAM en LONDEN.**

De Stoompakket *Columbine*, gevoerd door *R. Stuurnack*, vertrekt van Rotterdam, Woensdag den 15den dezer, des morgens ten tien ure.

Nadere inlichting te bekomen bij de Agenten W. SMITH & Comp. en P. H. VAN ES.

Bij HERBST VAN KEMPEN, Boekverkooper te *Amsterdam*, zijn de volgende Werken uitgegeven en te bekomen:

A. STIJL, de opkomst en bloei der Vereenigde Nederlanden . . . . *f* 3,60.

Mr. A. Jz. WISELIUS, de Staatkundige verlichting der Nederlanderen . . . . 3,60.

——— Geschied- en Regtskundig onderzoek over de afdanking van Krijgsvolk bij de Staten van Holland in 1650 . . . . 2,20.

Mr. GROEN VAN PRINSTERER, Redevoering over de redenen om de Geschiedenis der Natie bekend te maken . . . . - 0,50.

GRONDWET voor het Koningrijk der Nederlanden Holl. en Fr. . . . . - 1,00.

D. HERBIGNY, Europa's Toekomst . . - 3,00.
W. BILDERDIJK, Naprokkeling . . - 3,00.
Vrouwe K. W. ——— Nieuwe Gedichten . - 2,80.
G. LAUTS, Woordenboek voor de Spelling - 1,80.

KAART van EUROPA door DE BOUGE in 9 bladen . . . . - 4,00.

A. DUGES, Handboek der Verloskunde met platen - 4,50.
LATIJNSCHE GRAMMATICA 2 deelen . - 1,50.
J. BOSSCHA, Grieksch Leesboek 2 deelen . - 2,40.

J. F. WILLEMS, de la Langue Belgique Lettre a M. *Sylvain van de Weyer* à . . . . - 0,60.

PROCES contre DE POTTER, TIELEMANS et leurs correspondances & 2 vol. . - 3,00.

BIJDRAGEN tot het oude Strafregt in Belgie met platen . . . . - 3,60.

J. CATS Werken 1e. en 2e. aflevering, elke aflevering à . . . . - 1,50.

NB. De 3e aflevering is ter perse en zal in de volgende maand uitkomen.

VERSLAG EN BESCHRIJVING VAN DEN ROEMRIJKEN TIENDAAGSCHE VELDTOGT EN DERZELVER VERKLARING.

Waarop alle Voorwaartsche Marschen der 1ste, 2de, 3de divisien, de Reserve, en de bijzondere bewegingen der Troepen en Marine op de Schelde, den stand en vlugt van den vijand, alles met bijzondere kleuren, juist en naauwkeurig aangewezen, alle uit echte berigten en authentieke opgaven, nevens de *Afbeelding van het Metalen Kruis*, aan wederzijden, vervaardigd dit het veroverd Geschut van den vijand, en het bijgaande *Ordelint* in kleuren. Prijs ingebonden gr. 8o. *f* — 90 Cents, te Amsterdam bij E. MAASKAMP en te Breda bij BROESE & Comp.

---

* * JOHs. VAN DER HEY & Zoon te *Amsterdam*, hebben in den loop des jaars 1831, uitgegeven de navolgende NIEUWE BOEKWERKEN:

I. Bedenkingen over de Nederlandsche Financien. In gr. 8o. *f* 0,40.

II. Mr. J. BRAND VAN CABAUW. De Prins van Oranje. In gr. 8o. . . . . » 0,15.

III. W. BROES. WILLEM de Eerste, in betrekking tot de scheuring der zeventien vereenigde Gewesten in de zestiende eeuw. Uitgegeven ten voordeele eener lofwaardige poging van het Collegie *Zeemans-Hoop*, tot het aanwerven van matrozen voor 's Rijks zeedienst. In gr. 8o. . » 1,20.

IV. F. EHRENBERG. Godsdienstig Huisboek voor beschaafde Vrouwen, Uit het Hoogduitsch door B. VERWEY. Nieuwe Uitgave. In gr. 8o. Met gegraveerden titel en vignet . . . . » 4,90.

V. W. A. VAN HENGEL. Geschiedenis der Zedelijke en Godsdienstige Beschaving van het Hedendaagsche Europa. Eerste Deel. In gr. 8o. Bij Inteekening *f* 4,80. Buiten Inteekening . . . . » 5,20.

VI. H. H. KLIJN. De Heldendaad van JAN CAREL JOSEPHUS VAN SPEYK gehuldigd. In gr. 8o. » 0,15.

VII. C. LOOTS. Bij den vrijwilligen Heldendood van J. C. J. VAN SPEYK. Uitgesproken in het Amsterdamsche tweede Departement van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. In gr. 8o. . . . . . . » 0,25.

VIII. ——— Welkomstgroet aan Zijne Majesteit en Hoogstdeszelfs beide Zonen binnen Amsterdam. In gr. 8o. » 0,15.

IX. S. ROORDA VAN EYSINGA (in leven Predikant en Schoolopziener te Batavia). Verschillende Reizen en Lotgevallen; mitsgaders die van deszelfs Zoon P. P. ROORDA VAN EYSINGA, voormaals belast met het Departement van Inlandsche zaken op Java, thans als Secretaris der Residentie Bantam, met verlof in Nederland. Uitgegeven door laatstgemelde. Tweede Deel. Met Platen. In gr. 8o. . . . . . . » 4,80.

X. De Recensent ook der Recensenten, XXIVe Deel voor 1831, 12 nommers. In gr. 8o. . . . . » 10,80.

XI. *De Vriend des Vaderlands.* Een Tijdschrift toegewijd aan den roem en de welvaart van Nederland en in het bijzonder aan de hulpbehoeftigen in hetzelve. Uitgegeven door de Permanente Commissie der Maatschappij van Weldadigheid. Vijfde Deel, voor 1831, 12 nommers. In gr. 8o. De prijs is buiten Inteekening . . . . . » 9,00.

XII. Nieuw Christelijk Maandschrift voor den beschaafden Stand. Vijfde Deel, voor 1831. 12 nommers. . . . . » 6,00.

Uitgegeven door de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen.

W. H. WARNSINCK Bz. Opwekking van het Godsdienstig gevoel bij de Jeugd, de pligt van Ouders en Opvoeders. In kl. 8o. . . . . . » 0,25.

---

* * Bij BROESE & COMP. te *Breda* is verkrijgbaar: JAARBOEKJE voor het Koningrijk der Nederlanden, uitgegeven op last van Z. M. den Koning der Nederlanden . . . . *f* 0,90.

Met het meeste nieuwe debiteren bovengemelden:

HANDBOEK der Algemeene Geschiedenis, door Mr. G. DORN SEIFFEN. 1ste deel (Oostersche volken). 2de deel (Grieken). 3de deel (Romeinen). 4de deel (Middeleeuwen).

Te Breda, bij BROESE & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers